

Kamerbrief: achterstanden bij UWV gestabiliseerd, niet verdwenen

Casemanagers en riskmanagers sociale zekerheid moeten de komende tijd rekening blijven houden met achterstanden bij UWV op het gebied van sociaal-medische beoordelingen. Dit blijkt uit een voortgangsbrief over dit onderwerp die het demissionaire kabinet naar de Tweede Kamer heeft gestuurd. Na een afname in 2023 en stabilisatie in de eerste maanden van 2024 is volledige oplossing van de achterstanden vooralsnog niet in beeld.

De capaciteit steeg in 2023, maar de vraag ook

Volgens de [voortgangsbrief](#) wist UWV in 2023 zo'n 77.000 WIA-claimbeoordelingen uit te voeren. Dat zijn er 14.000 meer dan in 2022, een stijging van ruim 20%. Ook wachten tegenwoordig minder mensen dan voorheen langer dan 6 maanden op een claimbeoordeling. In 2023 trof dit lot nog 6.800 werknemers, in maart 2024 waren dat er nog 3.100. Minder goed nieuws is dat in 2023 met 10.000 meer WIA-aanvragen dan verwacht ook de vraag naar WIA-claimbeoordelingen met zo'n 14% toenam. Uiteindelijk namen de achterstanden bij de claimbeoordelingen in 2023 licht af, maar stabiliseerden ze in de eerste maanden van 2024 op zo'n 14.500.

Achterstand herbeoordelingen is verder opgelopen

Omdat claimbeoordelingen voorrang krijgen, is de situatie bij herbeoordelingen ongunstiger. In 2023 liepen de achterstanden op dit terrein verder op: van de 20.800 herbeoordelingsverzoeken die UWV ontving, kon het er 20.200 afhandelen. In de eerste maanden van 2024 schommelde de achterstand tussen de 19.000 à 20.000 herbeoordelingen. Een daling is volgens de voortgangsbrief voorlopig niet te verwachten. Wel verleent UWV voorrang aan schrijnende gevallen. Verreweg de meeste herbeoordelingen die de uitvoeringsinstantie uitvoert zijn overigens vraag gestuurd. In 2023 vonden 4.000 professionele herbeoordelingen op initiatief van de verzekeringsarts plaats.

UWV verwacht hogere capaciteit deels vast te houden

Tot en met 2026 denkt UWV telkens hogere aantallen beoordelingen te kunnen uitvoeren dan in 2022. Het baseert deze prognose onder meer op de invoering van Praktisch beoordelen per 1 juli 2024. Het [voorstel voor deze maatregel](#) ligt voor advies bij de Raad van State. Daarnaast verwacht UWV positieve effecten van procesoptimalisaties zoals verbeterde informatievoorziening en werken in Sociaal-Medische Centra (SMC's). Volgens de voortgangsbrief zijn 13 teams nu een basis-SMC en zijn 100 teams hiernaar op weg. Of tot 1 juli 2024 verlengde overwerkafspraken ook de rest van dit jaar een bijdrage kunnen leveren is nog niet zeker, dat is UWV nog aan het uitzoeken. De maatregel die nu het meest bijdraagt, de [vereenvoudigde WIA-beoordeling voor 60-plussers](#), loopt in principe eind 2024 af. Dit temperde de capaciteitsverwachtingen voor 2025 en 2026.

Ontwikkeling van de vraag is een cruciale factor

De voortgangsbrief erkent dat moeilijk te beïnvloeden ontwikkelingen in de vraag naar WIA-claimbeoordelingen grote invloed hebben op de mate waarin UWV-achterstanden kan wegwerken. De ervaringen van 2023 maken duidelijk dat het netto-effect van capaciteit verhogende maatregelen hier inderdaad sterk van afhangt. Van de 14.000 extra uitgevoerde claimbeoordelingen in 2023 waren er 10.000 nodig om een onverwachte stijging van het aantal WIA-aanvragen op te vangen. Herhaling van dit scenario in de komende jaren zou zeer ongewenst zijn: tot en met 2026 verwacht UWV tussen de 67.300 en 72.100 claimbeoordelingen per jaar te kunnen uitvoeren. Zonder alle bijzondere maatregelen zouden dat er minder dan 60.000 zijn. Voor 2024 verwacht UWV nu een lichte toename in het aantal WIA-aanvragen ten opzichte van 2023.

Groei WIA-aanvragen in 2023 is deels nog onverklaard

De gestegen vraag naar claimbeoordelingen in 2023 is volgens de voortgangsbrief ten dele te verklaren door bekende factoren. De groeiende werkgelegenheid en stijgende AOW-leeftijd veroorzaakten samen 20% van de toename, langdurige klachten na coronabesmetting 17%. Voor 2024 verwacht UWV dat deze laatste factor een minder grote rol zal spelen. Mogelijke andere factoren in 2023 zijn hogere werkdruk en ziekteverzuim door de overspannen arbeidsmarkt, en een hoger risico op ziekteverzuim door hogere arbeidsparticipatie van kwetsbare personen. In het najaar verwacht UWV een analyse te publiceren van de relatief grote WIA-instroom door psychische aandoeningen. Ook vindt na de zomer afronding plaats van een gezamenlijk onderzoek met TNO naar factoren van aan werk gerelateerd ziekteverzuim.

Oplossing van de achterstanden vergt meer maatregelen

Op de korte termijn blijft het demissionaire kabinet mikken op zo gericht mogelijke inzet van de beschikbare verzekeringsartsencapaciteit. De maatregel [Praktisch beoordelen](#) moet hier het meest aan bijdragen. Daarnaast hoopt UWV bij de Eerstejaars Ziektewetbeoordeling (EZWB) per 1 juli 2024 te werken volgens een convenant met private uitvoerders. Dit moet regelen dat EZWB's voor eigenrisicodragers plaatsvinden wanneer de kans op uitstroom uit de Ziektewet het grootst is. Voor de langere termijn vindt voorbereidend werk plaats voor een nieuwe coalitie, door ideeën van de Onafhankelijke Commissie Toekomst Arbeidsongeschiktheidsstelsel (OCTAS) uit te werken. Bijvoorbeeld het laten vervallen van het duurzaamheids criterium en het aannemen van duurzaamheid na 5 jaar, om de financiële prikkel voor veel herbeoordelingen weg te nemen.

UWV verkent ook meer samenwerking met marktpartijen

De voortgangsbrief bevat ook resultaten van overleg tussen UWV en andere belanghebbenden. Het initiatief denkmeeoversmb.nl heeft geen opties opgeleverd die de achterstanden snel beïnvloeden, maar helpt volgens het kabinet wel om prioriteiten te stellen en waar nodig te versnellen. Zo komt er een actieplan voor betere samenwerking op het gebied van arbeid en gezondheid tussen de sociaal-medische sector, arbodiensten en de curatieve zorg. Drie hoofdthema's zijn regionale samenwerking tussen huis-, bedrijfs- en verzekeringsartsen, gegevensdeling en tot slot efficiëntere inrichting van de samenwerking tussen bedrijfs- en verzekeringsartsen. Voor dit laatste is UWV met meerdere arbodiensten in gesprek, onder meer over een pilot voor een meer complete en warme overdracht van cliënten bij aanlevering van het re-integratieverslag.

Andere wetenswaardigheden uit de voortgangsbrief

In dit bericht zoomden we in op de achterstanden bij de WIA-beoordelingen, maar er is nog veel meer te melden. Zie ons [overzicht van overige interessante informatie](#).